

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 64.858.01 Харківського регіонального
інституту державного управління
Національної академії державного
управління при Президентіві України
д.держ.упр., професору Д.В. Карамішеву

ВІДГУК

офіційного опонента

на дисертаційну роботу Заскалкіної Оксани Михайлівни на тему: «Механізми державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України», подану до захисту на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.858.01 Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми досліджень

Інституціональне середовище в аграрному секторі економіки України знаходиться на етапі свого становлення, виступаючи індикатором реалізації загальнонаціональної стратегії перетворень.

Практика застосування механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки доводить, що з огляду на досить розгалужене законодавство у зазначеній сфері, необхідним є вдосконалення системи правового забезпечення як основи їх функціонування. Відсутність у управлінців комплексного бачення взаємодії органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо розвитку місцевого інституціонального середовища знижує продуктивність аграрного сектору в цілому. Особливості економічної диференціації формують недосконалості державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України. Тому, особливим завданням вчених-управлінців є теоретичне обґрунтування нових концептуальних підходів щодо визначення перспектив розвитку механізмів державного регулювання інституціонального

середовища в аграрному секторі економіки, розроблених відповідно до міжнародних стандартів з урахуванням світових тенденцій розвитку сільських територій. Все це відкриває шляхи для прискореного розвитку країни та її економічної системи у довгостроковій перспективі. Зважаючи на вищевикладене, актуальність теми даного дослідження не підлягає сумніву.

Зв'язок роботи з напрямками наукових досліджень, державними та регіональними програмами

Дисертаційне дослідження підготовлено відповідно до плану комплексної науково-дослідницької роботи кафедри економічної політики та менеджменту Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України в рамках теми: «Механізми державного регулювання інноваційного розвитку галузей економіки в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0112U001162). Роль автора полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України.

Ступінь обґрунтованості наукових досліджень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна

Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, що викладені у дисертації, є логічними, послідовними. Обґрунтованість представлених здобувачем наукових положень базується на аналізі офіційних статистичних матеріалів щодо державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України.

Основні пропозиції, положення, висновки дисертанта достатньо обґрунтовані й мають елементи наукової новизни.

Особливо необхідно відзначити наукову новизну за її ступенем «уперше», а саме: розроблено концептуальні положення стратегії розвитку інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України, що

включає бачення майбутнього, місію, стратегічну мету, систему стратегічних напрямів та операційних цілей їхнього досягнення, види забезпечення, етапи реалізації та детермінанти подальших інституціональних перетворень задля забезпечення відтворювального потенціалу галузі як результату ефективних дій органів публічної влади (с. 143 – 159).

Певну вагу у теоретичному плані має наукова новизна щодо вдосконалення систематизації інституціональних перетворень в аграрному секторі економіки України шляхом виокремлення етапів розвитку інституціонального середовища: перший етап – формування ринкового інституціонального середовища в аграрному секторі економіки (1990–1999 рр.); другий – становлення нових форм інституціонального середовища в аграрному секторі економіки (2000–2007 рр.); третій – створення умов довгострокового розвитку інституціонального середовища в аграрному секторі економіки (2008–2015 рр.); четвертий (2016 р. – т. ч.) – інтеграція інституціонального середовища в аграрному секторі економіки в міжнародний простір (с. 82 - 97), а також теоретичних положень, що розкривають особливості формування комплексного механізму державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки як сукупності інтегрованих елементів (правового, економічного, адміністративного, соціального та інформаційного функціональних механізмів та їх складових) (с. 177 – 192).

Достовірність одержання результатів дослідження

Методологічною й теоретичною основою дисертаційного дослідження слугують фундаментальні положення теорії державного управління, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України

Теоретико-методологічну основу дисертаційної роботи становлять загальнонаукові прийоми досліджень і спеціальні методи, що ґрунтуються на сучасних наукових засадах. У роботі використано історичний та логічний

методи – при дослідженні теоретичних засад державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки. Виходячи з принципів діалектики, розкрито суперечності, які виконують роль рушійної сили державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки. За допомогою абстрактно-логічного методу, зокрема прийомів аналогії і співставлення, індукції, дедукції шляхом теоретичних узагальнень уточнено зміст понять «механізм державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки» та «інституціональне середовище в аграрному секторі економіки», сформульовано загальні висновки та висновки до розділів. При вивченні сучасного стану функціонування механізмів використано методи системного та порівняльного аналізу, а для оцінки динаміки, структури й дієвості механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки – методи формалізації і статистичний, зокрема, такі його прийоми, як графічний, порівняльний та розрахунково-конструктивний прислужилися при визначенні напрямів удосконалення механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки. Достовірність практичних розробок автора підтвержені відповідними довідками впровадження.

Виходячи з цього можна зазначити, що висновки та пропозиції автора дисертації є достовірними.

Повнота викладу основних

Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено в 17 наукових працях, у тому числі 6 – у статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях з державного управління, 1 стаття, вміщена у закордонному виданні, та 10 – тезах доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних заходів.

Результати дисертаційного дослідження оприлюднені на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, у вітчизняних і зарубіжному збірниках наукових праць.

Теоретична та практична цінність дослідження для науки та практики

Дисертаційне дослідження являє собою конкретний внесок у науку «Державне управління», який полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України.

У роботі систематизовано теоретичні підходи до визначення сутнісних характеристик інституціонального середовища в аграрному секторі економіки як об'єкта державного впливу; узагальнено теоретичні основи функціонування механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки; узагальнено концептуальні підходи до державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки за кордоном. Здійснено аналіз інституціональних перетворень в аграрному секторі економіки України, виявлено особливості економічної диференціації як основи інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України; проведено оцінку механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України. Обґрунтовано стратегічні орієнтири розвитку інституціонального середовища в аграрному секторі економіки; удосконалено теоретичне обґрунтування інституціонального забезпечення розвитку відтворювального потенціалу аграрного сектора економіки, а також формування комплексного механізму державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки.

Рекомендації щодо вдосконалення механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки

використовуються департаментом економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації (довідка № 04-23/415 від 13 лютого 2017 р.).

Методичні підходи до вдосконалення бізнес-партнерства як основи інституціонального забезпечення відтворювального потенціалу аграрного сектора економіки прийнято до розгляду та впровадження департаментом агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації (довідка № С1-14/10 від 15 лютого 2017 р.).

Науково-практичні результати дисертаційного дослідження знайшли своє відображення у діяльності Лозівської районної державної адміністрації Харківської області (довідка № 02-53/443 від 20 лютого 2017 р.).

Таким чином, практичні розробки щодо вдосконалення механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України допоможуть органам влади покращити управління у цій сфері.

Оцінка оформлення дисертації і змісту автореферату

Дисертація та автореферат оформлені згідно з вимогами МОН України. Зміст автореферату повністю ідентичний основним положенням дисертації.

Робота написана науковим стилем, її оформлення відповідає існуючим стандартам, у тексті роботи зроблені необхідні посилання на цитовані джерела. Автореферат дисертаційної роботи розкриває зміст проведеного дослідження і не містить інформації, відсутньої в дисертації.

Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 231 сторінки, з яких 197 сторінок – основний текст. Робота містить 15 рисунків (на 12 с.) та 17 таблиць (на 14 с.). Список використаних джерел з 218 найменування, розміщених на 23 сторінках.

Дискусійні положення і критичні зауваження по роботі

1. У першому розділі дисертаційної роботи, який має назву «Теоретичні засади механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки», здобувачеві доцільно було б виокремити функції системи державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки та їх роль у системі державного регулювання економіки країни у цілому.

2. У підрозділі 1.2 дисертації за допомогою рисунку 1.3 наводиться структура системи державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки, але за текстом дисертації не зовсім зрозуміло, чому здобувач обрав для дослідження саме ці механізми?

3. На погляд опонента, поряд з детальним оцінюванням механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України та пропозиціями щодо їх вдосконалення доцільно було б розглянути економічний та соціальний ефекти від впровадження пропозицій автора.

4. У третьому розділі доцільно було б більш уваги зосередити на обґрунтуванні конкретних кроків щодо вдосконалення саме системи державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України з урахуванням європейського досвіду.

5. У підрозділі 3.3 дисертації необхідно було б розширити наукове обґрунтування застосування ситуаційного підходу до вдосконалення механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України.

6. Варто також звернути увагу на оформлення основної частини дисертації. Так, окремі таблиці у третьому розділі дисертації доцільно було б винести у додатки. До того ж, текст дисертації містить деякі стилістичні та редакційні упущення.

У цілому висловлені зауваження не знижують наукової цінності та практичного значення дисертаційної роботи і не впливають на її загальну

позитивну оцінку.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Заскалкиної Оксани Михайлівни на тему: «Механізми державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України» є завершеною науковою роботою, що виконана на актуальну тему, в якій отримані науково-обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання, яке полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання інституціонального середовища в аграрному секторі економіки України.

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації є результатом проведених досліджень, що знайшли відображення у дисертаційній роботі.

Дисертаційна робота відповідає вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління, та відповідає «Порядку присудження наукових ступенів», а її автор – Заскалкина Оксана Михайлівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри менеджменту та публічного управління

Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету,

доктор наук з державного управління, доцент,

Заслужений працівник освіти України

В.В. Сиченко

Підпис В.В. Сиченка засвідчую.

Вчений секретар Дніпропетровського
державного аграрно-економічного університету,

доктор фізико-математичних наук, професор

О.Ю. Береза

